

"לבנות את OpenAI מחדש": מה עומד מאחורי הסטארט-אפ של איליה סוצקבר?

סוצקבר, המדען הראשי של ענקית ה-AI, עוזב בעקבות אי-הסכמות עם המנכ"ל, סם אלטמן • כעת, כשהוא מקים חברה חדשה בקליפורניה ובתל אביב, הוא מבטיח לקיים בה את ההבטחות ש-OpenAI כבר הפרה: "זאת תהיה טעות לבנות טכנולוגיה שאיננו יודעים לשלוט בה"

טכנולוגית הדרגתית ביכולת של מכונה לקבל החלטה באמצעות שימוש במודלים סטטיסטיים, בהתבסס על מאגר נתונים מסוים ועל סמך קריטריונים שונים – זה יכול להחליף מנועי חיפוש, לכתוב קוד או לצייר, אבל זו לא תופעה שהייתי מכנה בתור אינטליגנציה. כשאנחנו מדברים על בינה מלאכותית כללית (AGI), אנחנו מדברים על תהליך שבו מכונה לומדת באופן שדומה לאדם – שאיננו נוקק למיליארדי מסמכים כדי ללמוד שפה, אלא עושה שימוש במעט דוגמאות. מדברים על הנושא הזה אבל איש לא יודע אם הדבר אפשרי, לאן זה יוביל ומה יקרה עם זה. באותה המידה, הבטיחות שנדרשת כאן איננה יוצאת דופן ממאפייני הבטיחות שנדרשים בכל טכנולוגיה חדשה", הוא מוסיף. בראיון לבלומברג, שופך סוצקבר מעט אור על כוונתיו: המערכת שהוא רוצה לעסוק בה תהיה כללית ומרחיבה יותר ביכולותיה. "אתה מדבר על חוות שרתים גדולה שמפתחת טכנולוגיה באופן אוטונומי, זה מטורף, נכון? ואנחנו רוצים להפוך את זה לבטוח יותר", אמר.

כיוונים שונים

OpenAI הוקמה כעמותה ללא כוונת רווח במטרה ליצור מודלים פתוחים שניתן יהיה לעבוד איתם על אתיקה, בטיחות והיבטים מסחריים, בשונה מגוגל או מיקרוסופט – אבל היא לא הלכה לכיוונים האלה בסוף, אומר לגלובס פרופ' ערן טון, ראש המחלקה להנדסת תעשייה באוניברסיטת תל אביב. "בעמותה הזו התפתח מעין 'טפיל', חברה מסחרית שפותחה כספין-אוף. מהבטחות למודלים פתוחים, ועדות אתיקה שיבחנו היבטים מוסריים ומחקר פתוח – לא קיבלנו בסוף דבר, מלבד חברה שמוכרת את המוצרים שלה למיקרוסופט ואפל. במידה רבה, סוצקבר בונה את OpenAI מחדש כפי שהיא היתה אמורה להיות בחזון שלו, שעל קיומו הוא שילם מחיר במשרתו". חברה שכזו תדרוש ודאי מימון רב וציוור חומרה בעלות של מיליארדי דולרים. משקיעים לא יאותו להשקיע במלכ"ר, אבל לטענת פרופ' טון, הגעה לבינה מלאכותית כללית היא אפשרית וקרובה יותר מפעם ולא דווקא יקרה מאוד. "המצאי הגדול של מודלי בינה מלאכותית בקוד פתוח מאפשר לגופים כמו SSI לקחת אותם ולעבוד איתם על הנושאים שהם רוצים לפתח. אין צורך לפתח הכל מחדש, כפי שהיה במצב שבו OpenAI הוקמה".

אסף גלעד

לפני שנה בדיוק התארחו באוניברסיטת תל אביב שניים ממייסדי ענקית הבינה המלאכותית OpenAI – המנכ"ל סם אלטמן, והמדען הראשי עד לאחרונה, איליה סוצקבר, ישראלי לשעבר שהתגורר בירושלים עד 2002. כך ניתנה לקהל הישראלי הצצה לדינמיקה בין שני המייסדים שבשנה האחרונה ידעה בעיקר מורדות: אלטמן דיבר בקול דק ומיוסר בעיקר על יתרונות הבינה מלאכותית, והיה עסוק בלשכנע מדוע היא תשנה את העולם הטובה. סוצקבר, שהיה הכריזמטי מבין השניים, שיתף בקול סמכותי ובתנועות ידיים מוגזמות את הקהל גם בחששותיו מיכולותיה של בינה מלאכותית מתקדמת שעלולה לרדת מהפסים.

"היו אנשים רעים שיוכלו להשתמש בבינה המלאכותית בדרכים רבות עוצמה", הוא אמר אז. "נצטרך להגביל את הדרכים להשתמש בה. זו טכנולוגיה חזקה מאוד ועדיין לא מיצינו את מלוא הפוטנציאל שלה – אפשר לרפא באמצעותה את כל המחלות, אבל אפשר גם ליצור באמצעותה מחלה גרועה יותר מכולן. אם היא תצא משליטה, זה יהיה רע מאוד. זאת תהיה טעות גדולה לבנות בינה מלאכותית מתקדמת שאיננו יודעים לשלוט בה".

האזהרה של סוצקבר בתל אביב הדהדה במערכת היחסים בינו לבין אלטמן לאורך כל השנה האחרונה, עד פרישתו של הראשון מ-OpenAI באופן סופי בחודש שעבר. בחודש נובמבר האחרון היה שותף סוצקבר במהלך הרחה נגד אלטמן ובכירים אחרים בחברה בשל החשש שלו כי המנכ"ל מוביל את OpenAI לכיוונים מסחריים מדי, ואיננו דואג לרסן מספיק טכנולוגיות בינה מלאכותית עתידיות שעלולות להוות גורם סיכון.

על מנת להצדיק את הפוטש, השתמש סוצקבר יחד עם כמה מחברי הדיירקטוריון באמנת ההקמה של OpenAI, שהוקמה כארגון ללא מטרות רווח. באמנה נקבע כי מי שיפר את מטרות העל של החברה – פיתוח בינה מלאכותית מתקדמת לטובת האנושות שלא למטרות רווח – עשוי להיות במוקד של הרחה. בסופו של דבר סוצקבר התחרט ואלטמן החזיר בלחץ המשקיעים בחברה והשותפה הגדולה, מיקרוסופט. היה זה רק עניין של זמן עד שסוצקבר ימצא את עצמו בחוץ. חצי שנה עברה עד שהודיע על עזיבתו, וביום רביעי האחרון הכריז על הקמת חברה חדשה בשם Safe

לאור הביקורת העולמית על ישראל ולאור המתחים הקיימים פה מבית מאז תחילת 2023. זוהי אמירה חשובה כלפי התעשייה בעמק הסיליקון, וגם כלפי חלק מהבכירים בהייטק הישראלי".

Superintelligence (SSI), שמטרתה, כשמה לבנות בינה מלאכותית מתקדמת בטוחה.

"טעימה מהטאלנט"

סוצקבר הציג שניים משותפיו בחברה: דניאל לוי – מבכירי המפתחים ב-OpenAI שהולך עם הזמן עוד מתקופתם המשותפת בגוגל, ודניאל גרוס – ישראל לשעבר שניהל בעברו את תחום הבינה המלאכותית באפל, ולאחר מכן הקים את הענף במאיץ החברות היוקרתיות Y.combinator. סוצקבר עצמו תווסף על המארז פורץ דרך עם פרופ' ג'פרי הינטון, מאבות הבינה המלאכותית, שהשיק עידן חדש בתחום הרשתות הנירוניות – אותן רשתות המאפשרות לעבד מידע רב ולהפיק ממנו תובנות.

את המשרדים של SSI קבע סוצקבר בקליפורניה ובתל אביב, למרות שככל שנודע, טרם נשכרו משרדים בישראל והיום גם סירב לפרט כמה כסף הוא גייס ומי המשקיעים. ובכל זאת, ההכרזה של סוצקבר כי יקים מרכז פיתוח בתל אביב בעיצומה של המלחמה היא בשורה טובה להייטק הישראלי, שאיננו נמצא בחזית הבינה המלאכותית – למעט פעילותה של אנבידיה בישראל.

דובי פרנסס, מייסד קרן גרוס 11F, שהביא את סוצקבר לישראל יחד עם משלחת של OpenAI בשנה שעברה, אמר כי "הביקור נתן לו טעימה מהטאלנט שיש פה. העובדה שהרמות הכי חשובה והכי מחוזרת בעולם הבינה המלאכותית בחר להקים בישראל אופרציה, היא לא דבר מובן מאליו

"מרוץ עכברים"

חוסר שביעות הרצון של סוצקבר מהדרך שהלכה בה OpenAI, ניבט גם בביקורת המרומזת שהוא מעביר על החברות המסחריות בתחום. SSI, בניגוד לחברות כמו OpenAI, אנטרופיק או AI21, תוקם כארגון ללא מטרות רווח וללא כוונה למכור מוצרים או שירותים של בינה מלאכותית, כך לפי דברים שאמר בראיון לבלומברג ביום רביעי. "החברה הזו מיוחדת בכך שהמוצר הראשון שלה יהיה בינה מלאכותית כללית (superintelligence) בטוחה, והיא לא תעשה שום דבר אחר עד אז. היא תהיה מבודדת לחלוטין מהלחצים החיצוניים של התמודדות עם מוצר גדול ומסוכן והצורך להתקע במרוץ עכברים תחרותי".

ומהו אותו superintelligence שעליו מדבר סוצקבר? מדובר במונח שיווקי למושג המדעי יותר Artificial General Intelligence, או בינה מלאכותית כללית (AGI), המתאר מערכות המסוגלות ללמוד בעצמן ועל סמך זאת לקבל החלטות חכמות. "אף אחד אחד לא באמת יודע מה זה סופר אינטליג'נס, אלה הם מונחים שנזרקים לחלל האוויר", אומר פרופ' מאיר פדר, ראש המרכז לבינה מלאכותית באוניברסיטת תל אביב. "אנחנו רואים שקיימת התקרבות

פרופ' ערן טון, ראש המחלקה להנדסת תעשייה באוני' תל אביב

תמונה פרטית

"OpenAI התפתח מעין 'טפיל', חברה מסחרית שפותחה כספין-אוף. מהבטחות למודלים פתוחים, ועדות אתיקה שיבחנו היבטים מוסריים ומחקר פתוח – לא קיבלנו בסוף דבר"